

CRITICA CINEMA

Marcel·lí Borrell / opinio@lamanyana.cat

Ihjàc, l'indígena rebel

La història. Tolcatins, nord de Brasil, avui. Ihjàc, indígena de la tribu Krahô sent la veu del seu pare mort que li reclama la cerimònia del comiat dels difunts i sigui xaman com ell, però el noi no està disposat a ser-ho.

Les formes. Si Robert J. Flaherty va documentar a 'Nanuk, el esquimal' (1922) la vida d'una família d'inuits, el seu modus vivendi i anhels quotidians, la parella de cineastes portuguesos Joao Salaviza i la Renée Nader Messorra (Lisboa, 1984 i 1979, respectivament) s'apliquen a captar els rituals d'iniciació i funerals de la tribu Krahô, procurant que el cinema sigui sensible a allò inefable de la presència

i la seva cultura ancestral. Per tant, el documental bascula entre el naturalisme antropològic i el melodrama familiar i personal, propiciant un híbrid narratiu, el docudrama, intentant que la presència de la càmera sigui el menys invasiva possible. Mentrestant, s'imposa l'actitud rebotada d'un noi davant la imposició paterna. O dit d'altra manera, de com els vius es neguen

a seguir la dictadura dels morts en forma de tradició cultural o d'estatut religiós. Tot i el guió estructurat, el film transpira la improvisació acció-reacció pròpies de situacions dramàtiques arrelades en el tarannà quotidià. A destacar que 'El canto de la selva' s'exhibeix en llengua 'mentuwaje', comu-

El canto de la selva

Directors: João Salaviza & Renée Nader Messorra.

Intèrprets: Henrique Ihjàc Krahô, Raene Koto Krahô.

Portugal-Brasil, 2018. 114'. Funatic Lleida.

i l'absència en tota manifestació anímica o, si es prefereix, espiritual. En aquest sentit 'màgic', les ones a l'aigua del riu on en submergeix Ihjàc per escoltar la veu imperiosa del pare. En un aspecte més físic, 'El canto de la selva' ('Chuva é Cantoria Na Aldeia dos Mortos') executa una crònica de rebel·lia en el periple de la selva cap la civilització que transita el jove Ihjàc, que serveix per contrastar realitats enfrontades, i de com el Brasil immens ignora, o persegueix en el pitjor dels casos, els indígenes de l'Amazònia

na als personatges d'un docudrama respectuós amb els usos i costums de la tribu, on actors i actrius s'interpreten a si mateixos.

El fons. Les tradicions no són dogmes de fe.

La imatge. Ihjàc tot fonent-se dins l'aigua del riu.

La frase. 'Ha llegado el momento de olvidar', clausura el xaman en el ritual funerari. Cada cultura és un món.

La recomanació. Interessats en un cinema antropològic i ancestral.